

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

Liefdegeur

Maria dan, genomen hebbende een pond zalf van onvervalste zeer kostelijke nardus, heeft de voeten van Jezus gezalfd en met haar haren Zijn voeten afgedroogd, en het huis werd vervuld van de reuk der zalf.

Johannes 12:3

Maria, de zuster van Martha en Lazarus, behoorde ook bij de vrienden en metgezellen die bijeen gekomen waren in het huis van Simon de melaatse toen de Heere Jezus daar gekomen was. Zou dat gezelschap aangevoeld hebben dat de Heere voor de laatste maal lichamelijk bij hen tegenwoordig was? Het is te denken. Hij had herhaaldelijk gesproken over Zijn uitgang die Hij te Jeruzalem moest volbrengen. Daaraan konden zij toch niet geheel en al voorbijgegaan zijn? Over dat samenzijn viel de schaduw van de dingen die komen zouden, de schaduw van het kruis. Onder de indruk daarvan en vooral ook door de aandrijving van de Heilige Geest werd Maria gedrongen om de Heere op een buitengewone wijze te eren.

Waarschijnlijk tegen het einde van de maaltijd nam zij een albasten fles met zeer kostbare nardus, een edel soort reukolie. Terwijl zij van achteren de Heere naderde stortte zij die reukolie uit over Zijn hoofd en besprengde er Zijn lichaam mee tot de voeten toe, zodat het huis vervuld werd van de reuk der zalf. Daarbij vernederde zij zich zo diep voor de Heere dat ze met haar haarlokken, het sieraad van de vrouw, Zijn voeten afdroogde.

Deze daad van Maria was een zeer welsprekend getuigenis hoezeer zij aan de Heere verbonden was. De Heere had haar getrokken uit de duisternis van onkunde aangaande God en goddelijke zaken. Hij had haar verstand verlicht en haar onderwezen als de hoogste Profeet en Leraar. Haar hart was door de Heere geopend en voor Hem geopend en daardoor was

het voor haar het grootste geworden om aan Zijn voeten te zitten.

Daarmee had zij het beste deel uitgekozen dat blijvend was, onderwijs dat betekenis had voor heel haar leven. Meer nog, het zou van haar niet worden weggenomen omdat het betekenis had niet alleen voor de tijd maar ook voor de eeuwigheid. Dat profetische onderwijs bereikte een hoogtepunt bij de opwekking van Lazarus. Toen reeds had zij door dat onderwijs de heerlijkheid Gods in Hem geopenbaard mogen zien. En hoe groter de Heere voor haar waarneming werd, hoe geringer zij werd in eigen schatting, hoe groter ook voor haar besef het wonder werd, dat Hij haar had getrokken en onderwezen.

De vrucht van goddelijk onderwijs is altijd ootmoed. Voor dat alles wilde Maria Hem nu nederig eren met het beste wat zij geven kon. Zij verstond wat Psalm 45 van Hem zegt:

Gij zijt veel schoner dan de mensenkinderen, genade is uitgestort op Uw lippen. Daarom heeft U God gezegend in eeuwigheid.

De betekenis van deze daad van Maria is geheel enig. Dat blijkt duidelijk uit wat de Heere Jezus daarover gezegd heeft: "Ze heeft dat gedaan tegen de dag Mijner begrafenis". Vóór Hij de peilloze diepte van het lijden inging, vóór Hij voor de Zijnen Zijn ziel zou uitstorten in de dood werd Hij als overstort door de liefde van één van de gegevenen van de Vader, die Hij tot Zijn gemeenschap geroepen had.

Maar al was dit dan een bijzondere gebeurtenis, wij vinden hier toch een trek uit het leven van degenen die door de Heere werden onderwezen inzake de weg des heils. Hoewel dat in onze tijd helaas schaars geworden is, toch kennen zij hoogtepunten waarin de liefde die hen aan de Heere bindt hoog opvlamt.

Voorals als zij ziende op eigen onwaarachtigheid mogen inzien wat Hij voor

hen gedaan heeft in de gangen van Zijn borgtochtelijk lijden. Dan wordt zo van harte onderschreven: "U, die gelooft is Hij dierbaar". Dan verbleekt alles wat van deze aarde is voor de glans van de heerlijkheid en dienenswaardigheid des Heeren en wordt beleden:

"Wie heb ik nevens U in de hemel? Nevens u lust mij ook niets op de aarde."

Ja, Zijn dienst is een zalige dienst, een liefdedienst die nog nooit iemand heeft verdrotten. Kent u er iets van? Van huis uit niet. Dan verkiezen wij de dienst des Heeren niet. Dan zoeken wij het buiten Hem, maar wat is dat arm.

De Heere is echter machtig om ook uw hart te veranderen. Vraag toch of Hij Zijn Woord dat zo veelvuldig tot u komt voor u wil heiligen door de kracht van de Heilige Geest. Daardoor breekt Hij harde harten en neigt Hij ze tot de vrees van Zijn Naam.

Door de kracht van die genade maakt Hij zeer gewillig op de dag van Zijn heirkraft. Door de kracht van die genade overwonnen onderwerpt zulk een zich aan de Heere en wordt hij begerig naar onderwijs inzake de weg des behouds. Dat onderwijs kan alleen de Heere geven. Dat onderwijs raakt het hart. We lezen daarvan in Psalm 19:

"De getuigenis des Heeren is gewis, den slechte wijsheid gevende.

De bevelen des Heeren zijn recht, verblijvende het hart;

het gebod des Heeren is zuiver, verlichtende de ogen."

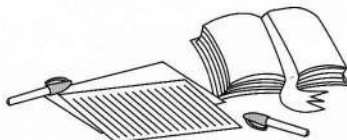
Wie zo door de Heere onderwezen wordt zoekt net als Maria een plaatsje aan Zijn voeten.

Zo leert de Heere hen betrachten waartoe Hij opwekt in Psalm 2: "Kust de Zoon." Dat is niet alleen afzien van alles buiten Hem. Dat is niet alleen een hartelijke overgave aan Hem. Maar dat is ook Hem eerbiedig groot maken, waarbij dan zelf de laagste

plaats gezocht wordt. Wanneer deze dingen u niet vreemd zijn, dan verstaat u toch iets van die hulde die Maria de Heere bracht. In dat ootmoedig eren heeft zij zaligheid genoten. Waar de Heere zo wordt groot gemaakt, daar krijgen degenen die dat beoefenen mogen de kostelijke vrucht ervan voor eigen leven. Leven zij die deze genade kennen daar altijd bij? Was het maar waar! Die liefde die de Heere eens in het hart gewerkt heeft vergaat wel nimmermeer, maar daarom kan die liefde wel ingezonken zijn. Wie, die God vrezen, weten daar niet van? Is u dat wel eens tot smart geworden? Is er een hunkering om, opnieuw door de liefde des Heeren overweldigd, die liefdegeur ook te verspreiden?

"Kom noordenwind en ontwaak gij zuidenwind en doorwaai mijn hof, opdat zijn specerijen uitvloeien."

Wijlen Ds. P. Sneep

VAN DE REDACTIE

Inhoud.

In deze aflevering van ons blad hebben we een lijdensmeditatie geplaatst van wijlen ds. P. Sneep over Johannes 12:3. Ds. P. den Butter schrijft over de aanspraak van de gemeente. Ds. M.C. Tanis gaat verder met de behandeling van het avondmaalformulier. Ds. J.M.J. Kieviet schrijft verder over "het aanbod van genade." Ds. K. Visser vervolgt zijn schrijven over de Dordtse leerregels voor de jeugd. Ds. P. van Zonneveld start een serie getiteld: "Brieven aan ouders." Zelf schrijven we over "kostbare middelen tegen satans listen."

Ontmoetingsdag Werkendam.

D.V. Zaterdag 26 april in de Chr. Geref. Kerk.

Kom Over En Help.

Deze stichting is een actie gestart voor kinderpulp en evangelisatiekampen in Oost-Europa. Vooral kinderen zijn daar het slachtoffer van de economische achteruitgang. Kom Over En Help wil door het geven van kinderpulp de levensomstandigheden verbeteren. Naast deze materiële hulp worden ook evangelisatiekampen

financieel ondersteund. De actie vindt plaats in maart en april.

Boekpresentatie 'Bunyan in beeld'

D.V. 8 maart in de Driestar (Pabogebouw) te Gouda. Aanvang 14.00 uur. Lezing L.J. van Valen 'Bunyan in beeld: Christen en zijn leven.' Koffie en frisdrank gratis. Wie wil komen kan zich opgeven bij uitgeverij De Ramshoorn: tel. 0113- 230340. Het boek wordt die dag met 15% korting aangeboden. Vanaf 10 maart is het in de boekhandel te koop voor € 37,50.

Ambtsdragersconferentie

D.V. Zaterdag 5 april in de Chr. Geref. Ichthuskerk te Amersfoort van 10.00 tot 15.30 uur. Onderwerp; "Hoe stellen wij ons voor om in de toekomst Kerk van Christus te zijn?" Er zullen drie korte inleidingen worden gehouden door een geref. vrijg. (ds. J.M. Batteau), door een ned. geref. (dr. A. van der Dussen) en door een chr. geref. predikant (drs. M.C. Mulder). Organisatie: landelijk comite ter voorbereiding van Ouderlingen- en Diakenenconferenties van de CGK in Nederland, voorzitter: oud. D. Koole.

Verschijningsdatum volgend nummer

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. 20 maart verschijnen. Copy graag binnen de donderdag een week voor de verschijningsdatum. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking.

AvH.

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 7,- per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 6 dollar per jaar.

Advertenties € 0,35 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

GELOVIG GEDENKEN

De noodzakelijke zelfbeproeving voor het Avondmaal leidt tot rijk, troostvol onderwijs. Wordt het door ons gelezen? Immers wat er staat is Bijbels en daarom behoort het tot het geestelijke leven. Wat we verder lezen in het formulier mag ons niet ontgaan. Naar het Woord van de Heere wordt gewezen op het doel van het Avondmaal. De Heere Christus, de Grote Insteller van het Avondmaal, zegt met nadruk: doet dat tot Mijn gedachtenis. In Lukas 22 vers 19 staat, dat de Heere Jezus deze woorden heeft uitgesproken bij het breken van het brood. Paulus deelt ons in 1 Korinthe 11 mee dat de Heere Jezus het bevel uitsprak na het breken van het brood en het uitreiken van de drinkbeker. Dit bevel blijft gelden tot op de dag dat de Heere wederkomt. Vandaar dat woord: totdat Hij komt. De kerk

mag niet nalatig zijn. Op gezette tijden dient het Avondmaal gevierd te worden. Wie belijdt geestelijk leven te kennen behoort zeker aan de eis van de Heere te voldoen. De praktijk kan twee uitersten laten zien. Als een kenmerk van het geestelijk leven kan het automatisch aangaan of een enkele keer gezien worden. Hoe noodzakelijk is het dat een ambtsdrager, predikant of ouderling in de bearbeiding van de gemeente de schriftuurlijke lijn in het oog houdt met de gedachte aan het doel van het Avondmaal. In het formulier staat het: laat ons nu ook overdenken, waartoe ons de Heere Zijn Avondmaal heeft ingezet, namelijk dat wij zulks doen zouden tot Zijn gedachtenis. Op die gedachtenis heeft de Heere Zelf ook het accent gelegd. Wel moet onthouden worden dat er meer bedoeld en

gevraagd wordt dan een verstandelijk denken aan wat de Heere Jezus heeft gedaan, namelijk geleden en gestorven. Op zich is dit zeker belangrijk. Het spreekt ons van de voldoening en verzoening. Maar er moet zijn de persoonlijke betrokkenheid. Zo alleen zal de prediking van het lijden en sterven en het Avondmaal dat daarop wijst, voor ons tot zegen zijn. Het hartelijk, gelovig gedenken aan de gang van Jezus in de staat van de vernedering, leidt tot versterking en bevestiging van het geloofsleven. In het formulier wordt daar ook op gewezen. We lezen immers: vertrouwen in onze harten. Er is zelfs bijgevoegd het woord ganselijk. Nu is dit woord niet geplaatst om de kleingelovigen af te schrikken. Dit zou in strijd zijn met wat eerder in het formulier is vastgelegd. Het is gesteld om te onderstrepen dat het kruisevangelie het fundament is waarop men zijn vertrouwen mag stellen. Dit fundament is het werk van Jezus. Zijn namen zijn daarvan het bewijs. Drie namen worden genoemd: Heere Jezus Christus. Dit is geschied omdat de Heilige Schrift spreekt van de betrokkenheid van de namen op de gehele staat van Jezus Christus. Zo dat we weten welk een rijkdom in die namen besloten ligt. Het bezittelijk voornaamwoord 'onze', mag daarbij betrokken worden. Want het mijne is vrucht van het werk van God. Jesaja zegt: als Zijn ziel Zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zo zal Hij zaad zien en het welbehagen des Heeren zal door Zijn Hand gelukkiglijk voortgaan. Welk een getuigenis. Welk een heil. Wordt dit verstaan en gekend, Godverheerlijkend, hartelijk wordt het 'onze Heere Jezus' beleden.

Geroemd wordt in het kunnen en willen des Heeren. Zijn namen worden ook gespeld. Hij is de Heere, de Eigenaar en de Gebieder. Hij heeft eigendomsrechten over het leven. Zijn bloed is de koopprijs. Als Jezus maakt Hij eeuwig zalig. Hij brengt tot volle gemeenschap met de Heere. Welk een heil bevat Zijn naam Christus. Hij is gezalfd tot de hoogste Profeet en Leraar. Tot de enige Priester en tot eeuwige Koning. Wat gaat er leven bij het Avondmaal. En dat steeds weer en meer!

Dit alles heeft betrekking op wat er volgt. Naar de Schriften kan de Heere Jezus Christus de Beloofde der vaderen genoemd worden.

De Hebreeëschrijver zegt ons dat God voortijds en op velerlei wijze tot

de vaderen door de profeten gesproken heeft. Welk een rijkdom van beloften liet de Heere, de eeuwen door horen. De eerste belofte, genaamd de moederbelofte is al zeer sprekend. Artikel 17 van de N.G.B. zegt ons daar zeer veel over. Wij geloven dat onze goede God door Zijn wonderlijke wijsheid en goedheid, ziende dat zich de mens alzo in de lichamelijke en geestelijke dood geworpen en zich geheel schuldig gemaakt had, Zichzelf gegeven heeft om hem te zoeken toen hij al bevende voor Hem vlood en heeft hem getroost belovende hem Zijn Zoon te geven, Die worden zou uit een vrouw om de kop van de slang te vermorzelen en hem gelukkig te maken. Stil te staan bij dit artikel en het te herlezen is geen overbodige zaak. Wanneer ons hart erbij leeft, zal de inhoud van 's Heeren belofte ons deel zijn. Het 'Ik zal', blijft gehandhaafd. Gods beloften worden heerlijk vervuld.

Jezus Christus is de Beloofde der vaderen, maar ook de Gezondene door de Vader. Belofte en zending zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden. In de zending van de Zoon wordt gerealiseerd wat de Vader heeft gewild. Heel het werk van de verlossing is uitgedacht door de Vader en geschiedt naar Zijn wil. Gegraveerd

HET AANBOD VAN GENADE (3)

Ds. C. Harinck schreef een dik boek onder de titel 'De prediking van het Evangelie'. Hij bespreekt daarin een aantal ontwikkelingen in de Gereformeerde Gemeenten. Maar de schrijver beperkt zich niet tot zijn eigen kring. Ook andere kerkverbanden en hun vertegenwoordigers komen in dit boekwerk aan de orde. Niet het minst betreft dit onze eigen kerken, de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland. Ja, er kan zelfs worden gezegd dat onze kerken, huns ondanks, een grote invloed hebben gehad op de leerstellige bezinning en de theologische ontwikkelingen binnen de Gereformeerde Gemeenten.

De verhouding tussen beide kerkverbanden is altijd wat dubbel geweest. Historisch gezien is er veel overeenkomst. Beide hebben de gereformeerde belijdenis tot grondslag. Beide hebben hun wortel in de Afscheiding van 1834. Beide bevinden zich ter rechterzijde van de kerken van de Doleantie. Beide hebben zich verzet

staat de tekst: also lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft. De Zoon is Gods gave. Zijn geschenk. Niets verplichtte de Vader om te handelen. Alles ligt gegrond in Zijn welbehagen. Tot Gods kind wordt tijdens de Avondmaalsviering gezegd: en dat van Godswege, zo dikwijls als gij van dit brood zult eten en van de drinkbeker zult drinken, zult gij daardoor als door een gewisse gedachtenis en pand vermaand worden en verzekerd worden van deze Mijn hartelijke liefde en trouw jegens u. Rijk als dit overkomt. Het verootmoedigt voor en verbindt aan de Heere. Het sterkt in het strijdperk van dit leven. Het geeft grote gedachten van de Heere. Er wordt gesproken van de liefde van de Vader, maar ook van de Zoon. Hij heeft ons vlees en bloed aangenomen. Hij is de Gewillige. Nu weten we waarom en waartoe. En de spits: steeds handhaaft de Vader: 'Ik zal' en de Zoon: 'Ik kom'. In beide liggen vast de verzoening en de verlossing. De hele zaligheid. En dit wordt verkondigd door het Woord, zichtbaar gezien en genoten aan het Avondmaal en het zal eenmaal bezongen worden in de hemel. Lof zij de Vader, lof zij de Zoon voor al dit heil!

Ds. M.C. Tanis.

tegen de leerstellingen van dr. Abraham Kuyper. In beide heeft de prediking vanouds een, wat men wel noemt, bevindelijk gehalte. Al die overeenstemming heeft echter niet kunnen verhoeden dat elk van deze kerkverbanden een eigen ontwikkeling heeft gekend. En daarbij is de afstand tussen beide kerken niet kleiner geworden. Integendeel. Die dubbele verhouding komt van tijd tot tijd met name naar buiten als er kerkelijke overgangen plaatsvinden – van 'gewone' gemeenteleden en ook van predikanten. In beide richtingen...

Sinds de christelijke gereformeerde synode van 2001 vinden er weer officiële samensprekingen plaats. Die ontmoetingen hebben overigens een geschiedenis. Ds. Harinck schrijft er over. In het begin van de jaren twintig sprak de synode van de Gereformeerde Gemeenten aangaande onze kerken uit "dat er naar historisch gegeven reden is elkaar te zoeken". Dat gebeurde dan ook. Er vonden samen-

sprekingen plaats. Hoewel men aarzde om tot vereniging te komen, was er een klimaat van hartelijkheid en verbondenheid. Na enkele jaren veranderde er echter iets. In 1928 vroeg men zich af "of de geestesgesteldheid in beide kerkgroepen van dien aard is, dat van vereniging vrucht voor de Kerke Gods kan worden verwacht". In ieder geval achtte men de tijd nog niet rijp om verdere stappen te ondernemen. Ook op het plaatselijke vlak bleek er helaas toch niet zoveel aandacht voor elkaar...

In die jaren was er overigens in het geheel geen sprake van enig leverschil tussen beide kerken. De verscheidenheid lag waarschijnlijk meer in het wat verschillende geestelijke klimaat dat van beide kanten werd aan gevoeld. Heel veel gereformeerde gemeenten waren nog maar een kleine twintig jaar bij een kerkverband aangesloten, afkomstig als ze waren uit de sfeer van vrije groepen en gezelschappen. Terwijl de christelijke gereformeerden al vele tientallen jaren een geordend kerkelijk leven kenden, met een eigen theologische opleiding. Achteraf bezien zijn die jaren twintig bijzonder gebleken in de onderlinge verhouding van beide kerkverbanden. Want zo nabij als het toen was, zou het nooit meer worden. Een dreigende bui kwam aanzetten, die zich rond 1930 ontladde. In de vorm van een scherpe polemiek tussen De Wekker en De Saambinder. Aan de ene kant de christelijke gereformeerde ds. J. Jongeleen en prof. J.J. van der Schuit en aan de andere kant ds. G.H. Kersten. De aanleiding was de leer van de verbonden. In het kort gezegd de 'drieverbondenleer' en de 'tweeverbondenleer'. Een scherpe wisseling van standpunten, in een toon die – met name van de zijde van ds. Kersten – iets onverzoenlijks en onverzettelijks in zich had. De leer die hij ontwaarde bij de christelijke gereformeerden noemde hij 'verbondszontzenuwend' en 'zielsverdervend'.

Ds. Harinck brengt het in zijn boek allemaal weer in herinnering. Waar ging het om? Ik zeg het hier maar met een enkel woord. Ds. Jongeleen en anderen vatten het genadeverbond op als dat verbond dat de Heere had opgericht met Abraham en zijn zaad, dus met de hele zichtbare kerk. Aan hen allen komen de beloften van het Evangelie toe. Wie tot de zichtbare kerk behoort, deelt ook in het ver-

bond; de beloften worden aan hen allen verzegeld. Die zullen overigens eerst in vervulling gaan in de weg van geloof en bekering. Aan dit verbond ligt ten grondslag het verbond der verlossing; dat heeft betrekking op Christus en de uitverkorenen. Er wordt dus onderscheiden tussen het genadeverbond en het verbond der verlossing. Samen met het werkverbond is er dus sprake van een drietal verbonden.

Ds. Kersten en de zijnen echter laten het genadeverbond en het verbond der verlossing samenvallen. Het genadeverbond mag volgens hen niet worden losgemaakt van de verkiezing van eeuwigheid. De beloften van het verbond gelden zo alleen de uitverkorenen. Deze verbondsvisie is in 1931 tot uitdrukking gebracht – en u begrijpt de achtergrond – in een officiële leeruitspraak van de Generale Synode van de Gereformeerde Gemeenten. Daarin worden zes uitspraken gedaan. U kunt ze keurig op een rij vinden in het boek van ds. Harinck. Ik noem de twee belangrijkste.

Allereerst wordt gezegd dat het verbond der genade staat onder de beheersing van de uitverkiezing en dat het wezen van het verbond daarom alleen de uitverkorenen geldt. Naast het wezen wordt echter ook gewezen op de bediening van het verbond. En in dat verband wordt gesproken over de ernstige aanbidding van Christus en van de verbondswel daden in het Evangelie. Die aanbidding vindt plaats aan ieder die onder het Evangelie verkeert.

Laat ik u eerlijk zeggen, ik had er niet zoveel behoefte aan om deze dingen weer opnieuw voor het voetlicht te halen. Dat gebeurt naar mijn besef al te veel en dikwijls ook al te gretig. Het al dan niet beoogde gevolg is dat de afstand, die sinds 1931 tussen beide kerkverbanden ontstaan is, bewust in stand gehouden of zelfs aangescherpt wordt. Persoonlijk heeft het me meermalen pijn gedaan als ik vernam dat deze zaak welbewust levend gehouden wordt. De indruk die bij het eenvoudige kerkvolk door de jaren heen is gewekt (het is me al diverse keren gebleken), luidt dat bij die 'drieverbonders' niet twee maar drie wegen worden geleerd. In ieder geval is de leer der zaligheid bij hen niet veilig...

Nog niet zo lang geleden slaakte ds. P. den Butter publiekelijk de verzuchting om nu alstublieft eens op te hou-

den met dat heen en weer geschrijf over twee en drie verbonden. Laten we de karikaturen toch achter ons laten... Het is ook mijn hartelijke wens. Laten we zoeken naar wat ons samenbindt, meer dan naar dat wat ons – terecht of niet terecht – scheidt.

En toch waag ik het nog een keer. Juist vanwege die gewenste samenbinding. Maar ook met het oog op bezinning op deze dingen in eigen kring. Ik zou naar aanleiding van deze bladzijden in het boek van ds. Harinck op twee dingen willen wijzen.

Mijn eerste opmerking is naar aanleiding van een noot op bladzijde 116. Ds. Harinck heeft op die pagina correct en helder de gedachten van ds. Jongeleen en professor Van der Schuit verwoord. Dus de zogeheten 'drieverbondenleer'. En dan die verrassende noot onderaan de bladzij, ze is van de schrijver zelf: *"Het is misschien niet overbodig hier op te merken, dat verschillende oudvaders en ook ons doopformulier op deze wijze over het genadeverbond spreken"*. Hier wordt dus door een predikant van de Gereformeerde Gemeenten erkend dat de verbondsheer die in onze kerken doorgaans wordt voorgestaan heel oude papieren heeft. Diverse oudvaders schreven en spraken op deze wijze en zelfs de inhoud van ons aloude doopformulier ademt eenzelfde geest. Ds. Harinck noemt verder geen namen van oude schrijvers en een onderbouwing geeft hij evenmin, maar zijn stelling is duidelijk. En ze is terecht!

Niet pas binnen onze kerken voor het eerst, maar ook in de tijd van de Reformatie en de Nadere Reformatie werd door velen het genadeverbond beschouwd als het verbond dat de Heere heeft opgericht met Abraham en zijn zaad en zo met de hele zichtbare kerk. Trouwens is het ook niet onze Heidelbergse Catechismus die belijdt dat kinderen en volwassenen in het verbond van God, namelijk in Zijn gemeente, begrepen zijn en dat hun de beloften van het Evangelie worden toegezegd. Dit is hetzelfde als wat Van der Schuit c.s. bedoelden te zeggen. En nu heeft ds. Harinck dat (h)erkend. Met dankbaarheid nam ik er kennis van. Het is weliswaar heel marginaal gezegd, maar toch met zoveel woorden! Ik hoop dat deze erkenning de eerste steen mag zijn van een brug over de kloof die tot nu toe onnodig breed en diep is.

Maar nu mijn tweede opmerking. En daarmee gaat de hand in eigen kerke-

lijke boezem. Al heel lang loop ik met de vraag hoe het toch komt dat onze Christelijke Gereformeerde Kerken zich de laatste tientallen jaren hebben ontwikkeld tot wat ze zijn? Een nadere aanduiding geef ik niet, maar u begrijpt wat ik bedoel. Hoe is het toch zo gekomen? Waar ligt toch de wending? Wat heeft onze kerken zo ver gebracht? Zo ver weg namelijk. Op veel plaatsen zo ver weg van (wat Hendrik de Cock noemde) 'de gronden der vaderen'. Zou het kunnen zijn dat het iets te maken heeft met de 'drieverbondenleer'? Zou er een verband kunnen liggen met de lijnen die getrokken zijn vanuit die leer – in prediking en pastoraat? Is het wellicht mogelijk dat er in de loop van de jaren meer nadruk is komen te liggen op wat de 'bondeling' al bezit, namelijk in de belofte, en minder op wat er moet gebeuren, namelijk in wedergeboorte en bekering? Kan het zijn dat in de prediking wel de 'bediening' van het verbond accent ontving, maar minder het 'wezen', namelijk het wonder van Gods welbehagen in Zijn eeuwige verkiezing? Heeft een bepaalde invulling van de verbondsleer er mogelijk niet toe geleid dat er minder ontdekkend en meer 'opbouwend' werd gepreekt? Met als gevolg dat de kerken vol raak-

ten met 'bezittende' mensen, die echter van het arme-zondaarsleven voor de Heere niet wisten. Ik vrees dat hier toch een verband ligt met de onder ons gangbare verbondsopvatting. Althans met de wijze waarop die in de loop van de jaren in prediking en pastoraat ging functioneren. Nee, dat is nooit de bedoeling van ds. Jongeleen en de zijnen geweest. Net zo min als ons doopformulier en de Catechismus hieraan debet zijn. Maar achteraf moet ik zeggen dat de vrees van ds. Kersten en de zijnen niet geheel ten onrechte is geweest. De praktijk laat het zien. En nu kan het zijn dat op haar beurt de 'tweeverbondenleer' en wat ermee samenhangt binnen de Gereformeerde Gemeenten een bepaalde mate van lijdelijkheid tot gevolg heeft gehad. Evenzeer onbedoeld. Maar die spiegel moet men zichzelf maar voorhouden. Dat behoeven wij voor hen niet te doen. Het lijkt me dat de gezamenlijke les is: Wie meent te staan, zie toe dat hij niet valle!

N.a.v.: Ds. C. Harinck, *De prediking van het Evangelie. Het aanbod van genade. Uitgeverij Den Hertog te Houten. Paperback. 308 pag. Prijs € 17,50.*

Ds. J.M.J. Kieviet

Immers, de vraag dient zich aan, wat het kerkvolk eraan heeft als aan een zaak als de gesignaleerde zo breed aandacht wordt gegeven en als op deze manier een nieuw kenmerk wordt geïntroduceerd waaraan predikanten kunnen worden gemeten? Dat laatste gebeurt! En die bewuste classisvergadering is zeker niet de enige plaats geweest waar een dergelijke discussie werd en wordt gevoerd. Alleen al de wijze van aanspreken van de gemeente is voldoende om te beoordelen met welk soort voorganger we te doen hebben. Daaraan kunnen we weten welk vlees we in de kuip hebben.

Ja, wat hebben we aan dit nieuwe schibboleth? Vroeger bestond het niet. Wie een herinnering heeft waarmee hij verder terug kan gaan dan een of twee decennia en ook wie vroegere jaargangen van "De Levensbron" op dit punt nagaat weet, dat jaren geleden niemand de gemeente als "Gemeente des Heeren" aansprak. Latere jaargangen laten zien, dat de gewoonte om het wel te doen langzamerhand veld won en dat sommige preken inderdaad met deze aanspraak gingen beginnen.

Maar nu lijken we in een periode te zijn beland, waarin de gedachte leeft, dat het pas echt goed is als alle voorgangers de gemeente als "Gemeente des Heeren" aanspreken. Andere aanspreekvormen vinden geen genade meer. Soms wordt zelfs de indruk gewekt, dat er op dit punt een bepaalde vorm van intolerantie is ontstaan. Wat is het nut ervan?

Gemeente als verbondsvolk

Is de gemeente dan niet de "Gemeente des Heeren"? Zeker, ik kan die term verdedigen. Zoals Israel als geheel het verbondsvolk was en de 'kahal Jahwe' genoemd kon worden, zo is de gemeente van het Nieuwe Testament ook het verbondsvolk. Tot heel die gemeente klinkt immers op elke zondagmorgen het woord van de Heere: Ik ben de HEERE uw God. En met heel die gemeente richtte de Heere Zijn verbond op, zoals dat ook elke keer weer uitkomt in de bediening van het sacrament van de Doop. Heel die gemeente komt om het Woord van de Heere te horen dat Hij als de Verbondsgod laat verkondigen. In het licht van deze dingen is de genoemde aanspraak goed te verklaren en te verdedigen.

GEMEENTE DES HEEREN

Hoe wordt in de eredienst de gemeente aangesproken? Vroeger werd wel gezegd: "Geliefde toehoorders". Prof. G. Wisse heb ik ooit wel eens zo horen beginnen: "Geliefde medereizigers naar de ontzagelijke eeuwigheid". Zo zal het nu niet meer gedaan worden. We zeggen eenvoudig "Gemeente". Of moeten we het anders doen en moeten we de gemeente aanspreken met "Gemeente des Heeren" of "Gemeente van onze Heere Jezus Christus"? Het heeft er alle schijn van dat we met deze vragen raken aan een nieuw herkenningsteken in onze kerken. Al naar gelang van de wijze waarop de gemeente wordt aangesproken in de eredienst wordt de voorganger in een bepaald hokje geplaatst. En er lijkt zelfs een sterke tendens te bestaan om iedere voorganger te dwingen de gemeente als "Gemeente des Heeren" aan te spreken. Wat zullen van dit verschijnsel zeggen?

Nieuw Schibboleth

Dat het zojuist gezegde niet een verzinsel is, kan met een aantal feiten

gestaafd worden. Zo geschiedde het nog onlangs tijdens een classicaal examen ergens in ons land dat de kandidaat bij herhaling de vraag kreeg voorgelegd waarom hij in zijn preekvoorstel de gemeente niet als "Gemeente des Heeren" had aangesproken. Aan dat ene punt werd nog al breedvoerig aandacht gegeven; de een na de ander bracht het ter sprake. De verschillende sprekers waren kennelijk van mening dat de kandidaat toch wel goed diende te beseffen, dat hij voor de gemeente van de Heere Jezus staat als hij preekt. En dat besef was naar hun oordeel lang niet genoeg aanwezig.

Aangezien een classicaal examen voor een groot deel in het openbaar plaats vindt waren er heel wat belangstellende gemeentelieden aanwezig, die dus ook van dit onderdeel van de bevraging getuige waren. Vanwege die openbaarheid voel ik mij gerechtigd om in dit artikel aan dit verschijnsel enige aandacht te geven.

Overigens ben ik van mening, dat wie de gemeente alleen als "Gemeente" aanspreekt, de zojuist genoemde dingen niet loochent. Die aanspraak is immers alleen op zijn plaats in de kerk, daar waar het volk vergaderd is. Wie alleen "Gemeente" zegt, kan heel goed diep doordrongen zijn van het feit, dat hij niet voor een losse groep mensen, die alleen maar 'toehoorders' zijn, staat, maar voor het kerkvolk, door de Heere afgezonderd van de wereld en in verbondsrelatie met Hem gekomen. En zijn prediking kon van dat besef wel eens heel duidelijk getuigenis afleggen, met name als daarin behalve de verbondsbeloften ook de verbondseisen duidelijk worden voorgesteld. Het is daarom mijns inziens erg kortzichtig om alles te concentreren op de aanspraakvorm.

Maar waar komt dit nieuwe schibboleth dan vandaan? En hoe is het zover gekomen, dat we in onze kerken langzaam de wijze waarop de gemeente wordt aangesproken hebben zien veranderen? Dat laatste hangt ongetwijfeld samen met een sterker benadrukken van het verbond. Er is in onze kerken wel eens wat spanning geweest ten aanzien van de verbondsvisie, maar ondanks dat meen ik te mogen zeggen, dat er over het algemeen eenduidig over deze zaak werd gedacht en dat we daarom ook niet kunnen spreken van een veranderde verbondsvisie. Wat wel is gebeurd is dat er door de jaren heen een veel sterker benadrukken van het verbond is gekomen; een veel sterker beklemtonen van de relatie waarin de gemeente tot God staat. Daar hangt in mijn kijk op de dingen die veranderde aanspraak mee samen.

Overaccentuering

Maar dat is niet alles wat er van gezegd moet worden. Ik aarzel niet om te zeggen, dat er in sommige en mogelijk zelfs in vele gevallen zoveel nadruk op het verbond en de verbondsvoorrechten wordt gelegd, dat de stellige indruk wordt gegeven alsof heel de gemeente nu ook deelt in de in die beloften toegezegde heilsweldaden. Met andere woorden: alsof belofte en vervulling samenvallen en in feite hetzelfde zijn. En zo is er een gemeentebeschuwing gekomen waarin geen plaats meer is voor de gedachte dat er mogelijk ook nog wel eens onbekeerde gemeenteleden zouden kunnen zijn. Een gemeentebeschuwing waarin de hele gemeente

wordt gezien als delend in het heil. Het is vandaag dan ook mogelijk, dat zulke dingen openlijk gezegd worden.

Waar we als kerken de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt op aanspreken, namelijk dat er in hun kring te weinig besef is van de aanwezigheid van tweeërlei kinderen des verbonds, blijkt dan ook een verwijt aan ons eigen adres te moeten zijn. Geen wonder, dat van de zijde van de GKV dan ook gezegd is: Wat jullie bij ons missen, missen we ook als we verschillende preken van Chr. Geref. predikanten lezen.

Toen de dingen in onze kerken nog anders lagen en toen het ondanks verschil van ligging en accent de overtuiging was dat het niet alles Israël is wat Israël heet en dat de beloften ook nog vervuld moesten worden, was er nauwelijks of helemaal geen discussie over de vraag of de aanspraak "Gemeente", of "Gemeente des Heeren" moest zijn. Dat was toen geenszins een maatstaf ter beoordeling van de ligging van de dominee. Maar nu een optimistische gemeentebeschuwing meer en meer opgeld doet, waarin in vele gevallen de realiteit uit het oog verloren is geraakt, wordt des te nadrukkelijker vereist dat de gemeente toch vooral als "Gemeente des Heeren" wordt aangesproken.

Daartegenover staat dan bijna onvermijdelijk ook wel eens de reactie, dat de gemeente dan juist heel nadrukkelijk niet als "Gemeente des Heeren" aangesproken wordt. Zou dat wel gedaan worden, dan ontstaat er misverstand en dan zou uit die aanspraak wel een heel verkeerde conclusie getrokken kunnen worden. Zo gevoelig liggen de dingen nu eenmaal.

Nutteloos

Dus, wat zijn we met een en ander opgeschoten? En wat baten discussies over het onderhavige punt? We hebben er weer een Schibboleth bij. En ondertussen blijven de verschillen die er in de prediking onder ons zijn, voortbestaan. Ondertussen is ook duidelijk, dat er tussen veler prediking en de prediking zoals die in het verleden in onze kerken werd gehouden een grote kloof is gekomen. Niet een kloof vanwege lengte van de preek of vanwege preekstijl en woordkeus. Dat is allemaal nog betrekkelijk. Maar een levensgroot verschil in benadering van de gemeente en eerlijke pastorale behandeling van die gemeente. En een verschil in zakelijke inhoud van het gepredikte. Ik herinner aan de artikelen die ik onlangs schreef over "Luisteren naar wat niet gezegd wordt".

Hier ligt het euvel, mijns inziens. Mochten we de dag nog eens beleven, dat de prediking in onze kerken over de hele breedte recht zou doen aan de volle raad Gods. En dan mag iemand wat mij betreft de gemeente aanspreken met "Gemeente des Heeren", als in die prediking maar eerlijk en duidelijk gezegd wordt dat er tweeërlei kinderen des verbonds zijn en dat er behalve verbondsbeloften en -voorrechten ook verbondseisen zijn en dat Gods Woord zelfs spreekt van verbondswraak. Zo alleen zal de gemeente eerlijk aangesproken worden. En laat een ander dan tegen zijn gemeente maar gewoon "Gemeente" zeggen, als hij in zijn prediking maar de rijkdom van Gods genade voorstelt en de gemeente er op wijst dat de Heere die genade in haar wil verheerlijken en dat Hij daartoe die gemeente met Zich in het verbond betrokken heeft.

Ds. P. den Butter

KOSTBARE MIDDELEN TEGEN SATANS LISTEN -16

De tweede list van de satan is dat hij de groten der aarde opzet tegen het volk van de allerhoogste God.

De satan heeft bijvoorbeeld de farao aangedreven de kinderen Israëls te verdrukken, wat zijn ondergang werd. De duivel zette Haman op tegen de Joden en bracht op deze wijze Haman aan de galg die hij voor Mordechai had opgericht.

Het eerste middel tegen deze list van de satan is te overwegen dat niemand

tegen de heiligen gestreden heeft, of hij is door de God der heiligen te gronde gericht. We zien dit duidelijk aan de farao en aan Haman. Zij zijn ongekomen.

Het tweede middel is te mediteren over Schriftplaatsen die aangeven dat de Heere Zijn volk zal bijstaan en zal doen zegevieren over hun vijanden. Bijvoorbeeld Jesaja 41:14 "Vrees niet, gij wormken Jakobs, gij volksken Israëls. Ik help u, spreekt de HEERE, en uw Verlosser is de Heilige Israëls."

We denken ook aan Jesaja 54:17 "Alle instrument dat tegen u bereid wordt, zal niet gelukken, en alle tong die in het gericht tegen u opstaat, zult gij verdoemen; dit is de erve der knechten des Heeren, en hun gerechtigheid is uit Mij, spreekt de Heere."

Het derde middel is te overwegen dat strijden tegen de heiligen betekent strijden tegen God Zelf, omdat er een nauwe vereniging is tussen de heiligen en God. Is er groter dwaasheid te bedenken dan dat zwakheid strijdt tegen een almachtige kracht? De vereniging tussen Christus en Zijn Kerk wordt vergeleken met de vereniging tussen man en vrouw en tussen het hoofd en de leden. Werd tot Saulus niet gezegd: Saul, Saul, wat vervolgt gij Mij?

Het vierde middel is te overwegen dat de heiligen oorzaak zijn van de weldaden die de goddelozen nog genieten. We lezen op blz. 236: "De heiligen zijn de steunpilaren die verhinderen dat de wereld op u valt en die de ijzeren roede tegenhouden die anders uw beenderen zou breken." Omwille van Jozef werd Egypte gezegend. We lezen op blz. 237 "Keizer Marcus Antonius werd in Duitsland met zijn leger door zijn vijanden in een droge landstreek ingesloten. Zij dreigden van dorst om te komen. Een van de aanvoerders vertelde hem, dat hij had gehoord dat de christenen door hun gebeden alles van God konden verkrijgen. De keizer, die een legioen christenen in zijn leger had, verzocht hen daarop tot hun God te bidden om hem en zijn leger te verlossen. Onmiddellijk na hun gebed werden de vijanden door een zwaar onweder verschrikt en verjaagd en stroomde een overvloed van regen op de Romeinen, waardoor zij hun dorst konden lessen. Daarom werd hun legioen het legioen des donders genoemd."

Listen tegen geleerden en wijzen.

De satan heeft ook listen om geleerden en wijzen te verstrikken. De duivel legt het erop aan dat zij hun gaven en talenten niet op de juiste wijze gebruiken. Hij wil hen er trots op doen zijn, hen erop doen vertrouwen of wil ze op een verkeerde manier laten aanwenden.

Het eerste middel tegen deze list van de satan is met ernst te overwegen dat niemand iets heeft zonder dat hij het heeft ontvangen. De Heere is de Fontein van algemene gaven en van zaligmakende genade. De mens heeft

alles aan de Heere te danken. Het geldt: Wat hebt gij dat gij niet hebt ontvangen? Het is alles geleend wat een mens heeft. We lezen op blz. 238: "Mijn gaven zijn veel meer van U dan van mij: 'Want het is alles van U en wij geven het U uit Uw hand.' (1 Kron. 29:14)."

Het tweede middel tegen deze list is te overwegen dat vertrouwen op eigen gaven en talenten de mensen volkomen te gronde doet gaan. We zien dat in Achitofel, in de vorsten en stadhouders tegen Daniël en in de farizeeën en schriftgeleerden. Men heeft meer eigen zegepraal dan de waarheid op het oog. Wie op gaven en talenten vertrouwt rust op drijfzand. Alles waar een mens op steunt buiten God is ijdel. Gods kinderen daarentegen leunen op hun Liefste, de Heere Jezus. Zij mogen beoefenen: "Vertrouw op de Heere met uw ganse hart, en steun op uw verstand niet."

Het derde middel is te overwegen dat een mens wel veel gaven en talenten kan hebben, maar weinig of geen genade. Er kan ook veel genade zijn

zonder gaven en talenten. De farizeeën en schriftgeleerden hadden grote gaven, maar geen genade. De discipelen hadden genade, maar zwakke gaven. We lezen op blz. 240: "Is het geen dwaasheid, ja krankzinnigheid in een mens om iemand die niet zo rijk aan ijzer en lood is als hij, te verachten, terwijl die iemand duizenden malen rijker is in zilver en goud, in juwelen en paarden? En is het geen uiterste dwaasheid en krankzinnigheid in degenen die grotere gaven en talenten hebben dan anderen, dat ze die anderen daarom verachten; terwijl die personen die veracht worden, duizendmaal meer genade hebben dan zij?"

Het vierde middel is dat er geen zekerder weg is om gaven en talenten te zien verminderen dan erop te vertrouwen en anderen die minder gaven en talenten hebben te verachten. De boom der kennis draagt doorgaans veel bladeren en weinig vruchten. De Heere make het zo dat er alleen op Hem betrouwd zou worden en niet op gaven en talenten.

ds. A. van Heteren

BRIEVEN AAN OUDERS (1)

Hete tranen -, hoe kunnen ze geschreid worden. Ook door ouders. Om een kind, over een kind.

Op het heilig Blad lezen we van het eerste ouderpaar: Adam en Eva.

Hoop gloorde er in de harten van die twee, toen de eerste geboren werd. "Ik heb een man van de HEERE verkregen". Zo riep Eva vanuit het kraambed. Meende ze dat nu het beloofde Zaad van Genesis 3:15 gegeven was? Namelijk de Man, Die verlossen zou uit de macht van satan, van zonde en van dood? Hoe dan ook -, er kwam bittere ontgoocheling, en een grote tranenvloed.

't Was op een dag dat gewacht werd op de thuiskomst van de twee zonen. Uur na uur verstreek. De spanning werd alsmaar groter. "Waar blijven ze toch?" Deze vraag prangde in die harten. Echter noch de een noch de ander kwam thuis. Tevergeefs was het wachten. Eva is er achter gekomen: Abel werd vermoord, doodgeslagen door zijn broer Kaïn, en de moordenaar was op de vlucht.

Op één dag raakten die ouders hun beide zonen kwijt. Ze hebben geweend -, ik denk -, tot ze geen tranen meer in de ogen hadden. Hun

smart was immens, hartverscheurend. Zeker - Abel was niet verloren. Hij werd de eerste van de triomferende Kerk daarboven. Vanwege welbehagen, verkiezende liefde. Vanwege Hem Die beloofd was. Hij Die door Zijn uitgang de ingang in de hemel zou verwerven. Abel was niet beter dan zijn broer. Hij was ook Adamskind. Wat hij was geworden, dat was vrucht van genade.

Er zijn ouders die een kind verloren hebben. Wat is het rijk, wat is het tot troost temidden van tranen als ze mogen weten: ons kind is niet gestorven, maar leeft.

Weet u wat de smart van Adam en Eva zeer vermeerderd heeft? Ja, dat hun oudste doodslager was geworden, dat gaf overstelpend verdriet.

Doch daar kwam het zelfverwijt bij. Hun ongehoorzaamheid jegens God, hun Schepper. Wat zijn ze erbij bepaald wat de gevolgen zijn van hun zondeval.

Ouders, er is toch geen oorzaak in uw leven waarom uw kinderen Gods geboden overtreden, en voor eeuwig ten ondergaan? Het is juist om te zeggen dat de kinderen tenvolte verantwoordelijk zijn voor hun daden. Doch

de oorzaak van hun daden kan voortvloeien vanuit uw niet leven naar Gods gebod. Tranen zijn erg. Doch als er zelfverwijt

bij komt dan is die smart schier onpeilbaar. Hier is de waarschuwing van Godswege.

Ds. P. van Zonneveld

verbetering daarvan schikken, zonder de genade des wederbarenden Heiligen Geestes."

Dordt voor jou (13)

Lezen: D.L. H. III / IV paragraaf 1-3

Hoofdstuk III / IV van de Dordtse Leerregels gaat over de levensbelangrijke vraag: "Hoe wordt een zondaar tot God bekeerd?" Ben jij ook met deze vraag bezig? Als ze deze vraag gaan beantwoorden, zetten ze in bij de totale verdorvenheid van de mens. Het gaat over jouw en mijn doodstaat, jouw en mijn onmacht ten goede. Het doel van deze zwarte tekening van ons bestaan is dat ik ga smeken om de wederbarende werking van de Heilige Geest. Wij zijn zondaren voor God en dat zullen we enigszins gaan beleven en voelen als God ons gaat bekeren. Dan wordt het concreet, lees maar verder.

Schuldige zondaren

Wie zijn schuld is het, dat wij dode zondaren geworden zijn. Wie heeft ons geestelijk vermoord? Heeft God een fout gemaakt tijdens de schepping van de mens? De remonstranten zeggen dat God de mens 'valbaar' heeft geschapen. De wil was vrij om te kiezen tussen goed en kwaad. Dit is niet in overeenstemming met de Schrift. God heeft de mens goed en naar Zijn beeld geschapen. God heeft aan ons uitnemende gaven gegeven, waardoor wij staande konden blijven. Wij waren bij machte om satan af te wijzen. Onze D.L. beschuldigen ons dan ook van roofofbouw. Je kent het woord roofofbouw wel. Als iemand zich verslingert aan de drank, dan berooft hij zichzelf van zijn gezondheid. Zo hebben wij onze gaven misbruikt, door bewust ongehoorzaam te zijn aan Gods liefdesbevel. Wij hebben Gods gaven verslingerd aan satan en de zonde. Luther zegt: "Wij hebben onszelf aangeboden om een rijdier voor de satan te zijn". Onze goede gaven zijn verknoeid en geworden tot 'blindheid, schrikkelijke duisternis, ijdelheid en verkeerdheid des oordeels in ons verstand, boosheid, wederspanningheid en hardheid in onze wil, onzuiverheid in onze gene-

genheden'.

Praktiserende zondaren

Nu roept de aanduiding *dode zondaar* misverstanden op. Het betekent namelijk niet dat je dan niets meer kunt uitrichten. Integendeel, een dode zondaar is zeer actief in zijn doodstaat. In Efeze 2:1-3 kunnen jullie lezen dat een mens zich in zijn doodstaat net zo voelt als een vis in het water. Hij beweegt en wandelt in de zonde. Hij doet de wil van zijn goddeloze vlees. In zijn blindheid oordeelt hij positief over zichzelf. Hij is hoogmoedig, vijandig en boos van hart. Hij neigt altijd naar het kwade. De zonde is absoluut geen foutje of zwakte. De zonde is een macht, waaraan wij onderworpen zijn. We kunnen er niet los van komen. "Ach", zegt iemand, "Is het zo erg, het valt toch wel mee?" Wees eens eerlijk, hoe vaak wordt er niet gewaarschuwd tegen allerlei zonden, tegen genotzucht, geldliefde, T.V.- en radiogebruik, wereldse levensstijl, sportverdwazing, wereldse gesprekken, ongeloof, verachten van de genadetijd, farizeïsme, een compromisgeloof, drankzucht, laster, belastingontduiking, goddeloze muziek, enz. Een lijst die we vele malen kunnen vermenigvuldigen. Toch gaan we door met zondigen. Gods Woord zegt ons, dat elk mens zwanger is van zonden (Jak. 1:13-15). Artikel 2 zegt tenslotte: "*En willen noch kunnen tot God terugkeren, noch hun verdorven natuur verbeteren, noch zichzelf tot*

Voorttelende zondaren

Hierbij denken we vooral aan de erfzonde. De zonde schendt God en ook de naaste. Zelfs je eigen kind. Adam en Eva waren al gewaarschuwd voor dit kwaad. God had op de gehoorzaamheid van Adam de belofte van eeuwig leven gegeven, voor hem en zijn nageslacht. De keerzijde gold ook zijn nageslacht. Was hij ongehoorzaam, dan zou hij en zijn nakomelingen naar Gods rechtvaardig oordeel gestraft worden. Dit roept verzet op bij de remonstranten. Zij loochenen de erfzonde. Daarmee plegen zij hoogverraad tegen de noodzakelijkheid van de maagdelijke geboorte van de Heere Jezus. Dordt belijdt op grond van Gods Woord dat we vanaf het begin kinderen des toorns zijn. (Ps.51:7) Er is in jou en mij geen goed startpunt te vinden om genade te krijgen. Allerlei aanvallen zijn er op deze leer afgevuurd. Aleid Schilder zegt: "Zij maakt een mens depressief." Anderen zeggen dat het de lijdelijkheid in de hand werkt. Het zou moedeloos maken. Werp deze beschuldigingen van je af. Laat deze leer je veroordelen en ontmaskeren. Gods Geest gebruikt deze vernederende woorden om ons te doen buigen onder Gods rechtvaardig oordeel. Neem Gods bedreiging ernstig. Zulke zondaren, als jij en ik, hebben de verdoemenis verdiend. Dat is de huiveringwekkende werkelijkheid. Wij zijn schuldige, praktiserende, voorttelende zondaren. Belijd het voor God. Blijf zo eens liggen voor God. Smeek om Zijn genade. Genade alleen kan je redden!

Ontvang de hartelijke groeten van jullie vriend,

Ds. K. Visser

THOMAS SHEPPARD. DE WARE BEKERING -1

We willen enige aandacht besteden aan een nieuwe uitgave van het bekende boek van Thomas Sheppard getiteld: De ware bekering. Het boek begint met een biografische inleiding, waar uit we enkele zaken in het kort willen weergeven.

BIOGRAFISCHE INLEIDING.

Thomas Sheppard leefde in de eerste helft van de zeventiende eeuw. Dit

was een bewogen periode uit de geschiedenis van Engeland. Er was sprake van een heftig religieus conflict. In 1603 kwam Jacobus I aan het bewind. Hij was lid van de Presbyteriaanse Kerk van Schotland. Koning Jacobus I bleek vast te willen houden aan het bisschoppelijk bestuur van de Anglicaanse Kerk, waarin oude roomse gebruiken en ceremoniën een hoofdrol speelden. De puri-

teinen wilden de kerk zuiveren van het roomse on- en bijgeloof. Dit conflict liep uit op een bloedige burgeroorlog van 1641- 1649. De koning leed de nederlaag en werd 30 januari 1649 gedood op het schavot. Voordat dit gebeurde hadden veel puriteinen het land al verlaten en zich gevestigd in Nieuw- Engeland, het tegenwoordige Amerika.

Geboorte en jeugd.

Thomas Sheppard werd 5 november 1605 geboren in Towcester, dicht bij Northampton. Dit was de dag van het zogenaamde buskruitverraad. Roomsgezinden waren van plan het parlamentsgebouw op te blazen op de dag dat het parlement door de koning geopend zou worden. Daartoe hadden zij een aantal vaten met buskruit in de kelders van het parlamentsgebouw weten te brengen. Het complot werd bijtijds ontdekt en de schuldigen ter dood gebracht. De vader van Thomas kon nauwelijks geloven dat zo'n aanslag mogelijk was. Dit deed hem denken aan het ongeloof van Thomas. Vandaar dat hij zijn zoontje Thomas noemde. Thomas was de jongste uit een gezin van negen kinderen. De ouders van Thomas behoorden tot de puriteinen. Zij verhuisden om de zuivere leer te kunnen beluisteren. De moeder van Thomas stierf toen hij nog maar vier jaar oud was. Spoedig hertrouwde zijn vader. De stiefmoeder van Thomas kon maar weinig liefde voor hem opbrengen. De vader van Thomas stierf toen hij tien jaar oud was. Zijn oudste broer ontfermde zich over hem. Hij merkte dat zijn jongste broer leergierig was en stuurde hem naar de universiteit van Cambridge. Daar studeerde hij hard, maar gaf weinig acht op het eeuwig heil van zijn ziel. Hij ging zich te buiten aan lichtzinnigheid en onmatig drankgebruik.

Bekering en prediking.

Op een zondagmorgen ontwaakte hij uit zijn roes en werd zich bewust van het bedreven kwaad. Hij vluchtte het veld in, waar hij zich voor iedereen verborg, behalve voor de Heere. Een preek uit Romeinen 12:2 maakte diepe indruk op hem: *Wordt veranderd door de vernieuwing uws gemoeds.* Onder deze preek doorboorde de Heere zijn oren. Het was alsof de prediker alles van hem afwist. Zijn zonde overtuiging was pijnlijk en beangstigend. Hij moest acht maan-

den van donkerheid, aanvallen van de satan en verschrikkingen van Gods toorn meemaken. Hij vroeg zich af of er wel een God was, of de Bijbel het Woord van God was, of Christus de Messias was, totdat de Heere hem liet smeken om vrije genade en erbarming. In die toestand hoorde hij een preek over 1 Korinthe 1:30 *Maar uit Hem zijt gij in Christus Jezus, Die ons geworden is wijsheid van God, en rechtvaardigheid en heiligmaking en verlossing.* Toen begon hij Christus op prijs te stellen en werd Hij dierbaar voor zijn ziel. Na voltooiing van zijn studie werd hij predikant. In zijn prediking hanteerde hij een zekere volgorde: Hij toonde de mensen eerst hun ellende en vervolgens het geneesmiddel de Heere Jezus Christus en tenslotte hoe ze moesten leven in overeenstemming met de verkregen genade. Zijn prediking stond in scherp contrast met de oppervlakkige prediking en de dode vormelijkheid die in zijn dagen veelvuldig werd aangetroffen. De Heere zegende zijn prediking zodat er velen tot bekering kwamen.

Tegenwerking.

De bisschop van Londen, William Laud, verbood Sheppard ambtelijk werk te verrichten. Een onzeker en zwervend bestaan begon. Sheppard werd huispredikant bij een rijke familie in Yorkshire. Er vond een ware ommekeer in deze wereldse familie plaats. Hij vond hier ook zijn eerste vrouw. Een zoontje werd geboren. Ook hier werd hem het werken onmogelijk gemaakt zodat hij besloot te vertrekken naar Nieuw- Engeland. De eerste poging over te steken mislukte omdat de wind tegen was. Weer terug in Engeland, stierf de eenjarige baby. Een tweede zoon werd geboren.

Naar Nieuw- Engeland.

In augustus 1635 voeren ze in 54 dagen naar Nieuw- Engeland. Spoedig stierf de vrouw van Sheppard. Sheppard hertrouwde met een dochter van de bekende predikant Thomas Hooker. Er werd een universiteit opgericht, de tegenwoordige "Harvard Universiteit". Sheppard besteedde veel tijd aan het verkondigen van het Evangelie aan de Indianen. Zijn boek *De gezonde gelovige* werd in de taal van de Indianen vertaald. Er heerste armoede in de nieuwe kolonie. Uit het tweede huwelijk werden drie kinderen geboren. Het eerste kind stierf bij de geboorte. Het tweede werd opge-

voed bij zijn grootvader Hooker. Het derde kind stierf na vier maanden. Ook zijn tweede vrouw stierf. Sheppard schreef van haar: *Ze was bereid om te sterven, lang voordat ze moest sterven.* Sheppard huwde voor de derde keer. Uit dit huwelijk werd een zoon geboren.

Zijn sterven.

Sheppard had altijd al een zwakke gezondheid gehad. In augustus 1649 vatte hij ernstig kou. Hij stierf op 25 augustus. Op zijn sterfbed sprak hij de volgende woorden: *O, houd veel van de Heere Jezus. Dat kleine deel dat ik van Hem bezit, is voor mij nu geen kleine troost.* Sheppard hield een dagboek bij van 1640- 1644 waaruit zijn verlangen blijkt ontbonden te zijn en bij God te zijn. Aan de voorbereiding van zijn preken heeft Sheppard veel aandacht besteed. Gewoonlijk twee of drie dagen per week. Op zaterdagmiddag rond 2 uur moest het werk klaar zijn. De tijd die dan nog restte was om te bidden, om te wenen en om in een gepaste innerlijke toestand te komen voor de sabbat. Aan enkele jonge predikanten gaf hij de volgende raad: "Uw werk is zeer belangrijk en vraagt om grote ernst. Wat mijzelf betreft, kan ik drie dingen zeggen: dat de bestudering van elke preek me tranen kostte; dat ik, voordat ik de preekstoel beklom, er zelf nut uit had getrokken; dat ik de preekstoel opging, alsof ik rekenschap moest afleggen aan mijn Meester."

Zijn werken.

De bekendste werken zijn: *De ware bekering*, *De gezonde gelovige* en de preken over de gelijkenis van de tien maagden. De ware bekering werd uitgegeven in Engeland in 1641 zonder zijn toestemming. Maar hij nam de inhoud geheel voor zijn rekening. Velen hebben zijn werken in de loop der tijden gewaardeerd. John Frazer, een Schots predikant, noemt Sheppard *een uitlegger, één uit duizend*. In 1676 verscheen "De ware bekering" voor het eerst in het Nederlands. In de loop der tijden verschenen er telkens herdrukken. De nu verschenen uitgave is een geheel nieuwe vertaling verzorgd door S. Houtekamer.

N.a.v. *Thomas Sheppard, De ware bekering*, 182 blz., €15,50, Uitgeverij Den Hertog, Houten.

AvH.

MEVR. SNEEP OVERLEDEN.

Op 19 februari j.l. is 's morgens vroeg in haar slaap overleden mevr. N.J. Snee-Nieuwstraten, op de leeftijd van 86 jaar.

Zij was sinds 22 april 1976 weduwe van de bij velen onder ons nog bekende ds. P. Snee. Ds. Snee diende de gemeenten van Zaamslag, Alphen a.d. Rijn en Driebergen. Van haar, die ons thans ontviel mogen wij geloven dat zij mocht ingaan in de rust die er overblijft voor het volk van God.

Zij heeft haar bijna 60-jaar durende handicap van volkomen doofheid met Gods hulp moedig mogen dragen, al is dat wel een zwaar kruis voor haar geweest.

Haar lichaam is op maandag 24 februari begraven op de Algemene Begraafplaats in Driebergen, waar al menigeen van Gods knechten en kinderen begraven ligt.

De kinderen van

Mevr. Snee spreken hun erkentelijkheid uit voor het ontvangen medeleven vanuit onze kerken. Het heeft hen bijzonder goed gedaan.

BOEKBESPREKINGEN

Isaïc de Leeuw, Ter voorbereiding, 46 blz., € 6,50, Uitgeverij Frits Hardeman- Ede. Isaïc de Leeuw leefde van 1740- 1775. Hij is predikant geweest in Garderen, IJsselmonde, Tiel en Rotterdam. Het boekje bevat een preek ter voorbereiding op de bediening van het sacrament van het Heilig Avondmaal. Het is de laatste preek van een boek getiteld: "Het geloof in deszelfs aard en vrugt verklaard, de beminlijke verplichting daartoe uit het evangelie aangedrongen, en tegen bedenkingen, zoo van 't vleeschlijk vernuft, als van heilbegerige doch bekommerde zielen, gestaafd en verdedigd." In de nu opnieuw verschenen preek wordt het eerste gedeelte van het avondmaalsformulier behandeld, wat over de zelfbeproeving gaat. De drie stukken van de beproeving worden behandeld: de rechte zondekennis, de vergeving en het leven der dankbaarheid. We wil-

len tenslotte een citaat geven uit deze behartenswaardige preek zoals we dat afgedrukt vinden op de blz. 42 en 43: "Tenslotte, als u geen vreemdeling van deze zelfbeproeving bent, bedenk dat die voor iedere Avondmaalsbediening weer levendig moet zijn. Al hebt u zich meermalen, met walg aan uzelf, voor God verootmoedigd, zet u er weer toe. Overdenk uw zonden waaraan u zich, na de laatste keer dat u de belofte vrijmoedig mocht omhelzen, en sinds het laatste Avondmaal, weer het meest schuldig gemaakt hebt. Bedenk de afwijking van het hart, waaraan u nog vast zit, die u steeds opnieuw weer waarneemt. Leer dat u in dat alles, in uzelf, voor God nog verdoemelijk bent, opdat u komt als midden in de dood liggend, om uw gerechtigheid buiten uzelf te zoeken. Om de gewisse belofte Gods te geloven, op grond van Gods waarheid en trouw, hebt u nog gedurig beproeving nodig. Oefen u daarin, en worstel tegen ongelovigheid. Onderzoek ook voortdurend het geweten omtrent de gezindheid van uw hart, vooral met betrekking tot zonden waaraan u het meest verkleefd bent, zonder een zonde te willen verbergen of verschonen. Dit geeft de meeste vrijmoedigheid aan tafel, om versterking van het geloof te zoeken en om tegen de zonde te strijden. Deze gezindheid is een vrucht van het geloof. Hoe meer ingang de belofte vindt, hoe meer het gemoed tot God bekeerd wordt. Wees vooral ook gezet op liefde en eenheid, want u moet samen eten en drinken als één in Christus. Beproof u tot dit alles, totdat gij aan tafel gaat en daar weer opnieuw kracht ontvangt, en uw levendige gezindheid openbaar maakt tot verheerlijking van de genade in Christus."

Uit de diepten, Joe Musser, Roman over het leven van John Newton, 325 blz., €17,50, Uitgeverij Den Hertog, Houten. John Newton leefde van 1725- 1807. Newton was kapitein van een slavenschip. Het boek geeft een goede indruk van alles wat op zo'n slavenschip plaatsvond. Tevens laat het boek eerlijk zien aan welk wangedrag ook Newton zich heeft schuldig gemaakt in zijn eertijds. Bij het kennis nemen van de inhoud van het boek rees wel de gedachte of dit alles zo uitgebreid en onverbloemd opgeschreven dient te worden. Wat dat aangaat kunnen we dit boek niet zonder reserve in de hand van iedere

HELP DEZE KINDEREN VERDER

Kom Over En Help in actie voor kinderen

Help kinderen op straat,

Kerken bieden hulp aan straatkinderen.

Helpt u ze daarbij?

in tehuizen,

Kom Over En Help geeft structurele hulp aan tehuizen in Bulgarije, Moldavië, Oekraïne en Roemenië. *Help en word sponsor!*

in arme gezinnen

Arme gezinnen krijgen steun via de kerken. *Helpt u mee het gezin bij elkaar te laten blijven?*

én op kamp!

De kerken in Oost-Europa organiseren jaarlijks evangelisatiekampen. *Voor € 12,50 per kind kan dat.*

STICHTING KOM OVER EN HELP

Postbus 138 • 3860 AC Nijkerk • Tel. (033) 246 32 08

Fax (033) 246 28 07 • info@koeh.nl • www.koeh.nl • Giro 35 35 181

Bonisa ZENDING LANDDAG

Deo Volente
Zaterdag 29 maart 2003
10.00 - 15.30 uur

Julianakerk
Pr. Bernhardlaan 26, Veenendaal

Iedereen is van harte welkom

Crèche: kinderen t/m 5 jaar, alléén tijdens bijeenkomst.

Het thema van deze dag zal zijn:

"Boodschap van Vrede"

"Hoe lieflijk zijn op de bergen de voeten van degene, die
het goede boodschap, die de vrede doet horen".
(naar Jesaja 52 vers 7)

In ons midden zullen D.V. een aantal gast-
sprekers uit China aanwezig zijn.

Bestemming collecte: Bijbelverspreiding China

Middagpauze en ontmoeting
12.15 - 13.45 uur

Neem uw lunch zelf mee.
Koffie, thee en frisdrank zijn verkrijgbaar.
Boekentafels en verkoopartikelen aanwezig.

Wij ontmoeten u graag!

Voor meer informatie: tel. 0252-418269
Secretaria Bonisa Zending fax 0252-425919
Grachtweg 20, 2161 HN Lisse e-mail: bonisa@zonnet.nl

jeugdige aanbevelen. Newton is later predikant geworden. Hij heeft ernstig en indringend gewaarschuwd tegen de slavernij en alle misstanden die daarmee gepaard gingen. Op 25 maart 1806 stemde het Engelse parlement voor afschaffing van de slavenhandel. Op 1 mei 1807, niet lang voor de dood van Newton, nam het Britse parlement de wet aan waarin de verscheping van slaven vanuit Brits gebied werd verboden. In 1833 kwam het tot totale afschaffing van de slavernij in het Britse Rijk. Zijn laatste

woorden waren: "Mijn geheugen is bijna weg, maar ik herinner mij twee dingen: ik ben een grote zondaar- en Christus is een grote Heiland." Joe Musser heeft zijn boek gebaseerd op de memoires van Newton.

M.A. Groeneweg- de Reuver, *Niet altijd antwoord*, 48 blz., €6,35, Uitgeverij Frits Hardemna- Ede. Dit is het zesde bundeltje van de auteur. Ook dit boekje zal zijn weg wel weten te vinden. Een kleine opmerking: We lezen op blz. 9 "Al stelden uw zonden Mij bitter teleur." Maar op blz. 17 lezen we: "U wist wie ik was, ik val U niet tegen." Deze twee regels strijden met elkaar. Het laatste is goed. De Heere weet immers wat van Zijn maaksel zij te wachten, het kan Hem nooit teleurstellen.

TEXEL.

Ruim gelegen 6-8 pers.
bungalows, 3 sl.k., wasm.
en 4-6 pers.stacaravans,
2 sl.k.,douche.

Bel voor de folder:
0222-318391. Bungalowpark
"De Verrassing"
Bijenkorfweg 6, Oosterend.

Voor info bel:

0416 - 692 787
of
0184 - 630 180

**Reformatische Vereniging van
Ongewild Kinderloze Echtparen**

De Stichting
Stéphanos heeft tot
doel:

Het verzorgen van
zendingswerk in Afrika
en het verlenen van
hulp aan
weeskinderen in
Malawi.

Hierbij is de Bijbel en
de Drie Formulieren
van Enigheid het
uitgangspunt.

STÉPHANOS

Uw bijdrage

voor hulp aan de weeskinderen in Malawi
en het zendingswerk in Afrika is welkom!

Malawi

- Predikant-directeur - Ds. R.J. Oomen
- Predikant - Ds. L. Schaafsma
- Verpleegkundigen - Thea den Ouden en Dineke de Mol
- Voedselverspreiding in verband met hongersnood

Zuid-Afrika

- Steun aan de studenten van de Mukhanyo Bijbelschool

Bestuur Ds. C. Stelwagen (voorzitter), F. van Duijn (secretaris), D.J. Schouten (penningmeester), M. Aleman, ds. C. van den Berg, J. Brons, J. A. Coster, J. Fuite, N. den Ouden, T. Stuurman, ds. K. Veldman.

Comité van aanbeveling Ds. D.J. Budding (Waarder), ds. C.M. Buijs (Nieuwleusen), ds. A.A. Egas (Urk), ds. A. den Hartog (Kesteren), ds. D. Heemskerk (Garderen), ds. J.D. Heikamp (Staphorst), ds. L.M. Jongejan (Oldebroek), ds. J. Joppe (Sirjansland), ds. L.W. van der Meij (Driebergen), ds. J. van Rossem (Voorburg), Mr. C.G. van der Staaij (Benthuizen), ds. W. van Vlastuin (Katwijk aan Zee), ds. J.R. Volk (Nieuw-Lekkerland), ds. H. Zweistra (Leerbroek).

Inlichtingen Dhr. J.W. Akster (voorlichter), Gemeenteweg 343, 7951 PB Staphorst, tel. 0522- 464428, Email: jw.akster@filternet.nl

Giften Bank 33.53.07.450, Giro 199.504, t.n.v. de Stichting Stéphanos te Harskamp

ontwerp: Drukkerij Klerk, Lekkerkerk

vernieuwd!

Gezin, kerk, school en media...

De opvoeding begint in het gezin. Maar ook de kerk en de school vormen onze kinderen. En wat dacht u van de invloed van de media, met name van internet, op jongeren? Die neemt alleen maar toe! Leren omgaan met de media wordt daarom steeds belangrijker. Daarbij kan gediscussieerd worden over de vraag of internet in uw gezin wel nodig is. Als dat het geval is, kiest u dan voor beschermd internetten? Of durft u uw gezin bloot te stellen aan de verleidingen van open internet?

RDNet betekent beschermd internetten, zonder onnodige beperkingen, waarbij u kunt kiezen uit drie abonnementsvormen. Heeft u alleen maar e-mailfaciliteiten en internetbankieren nodig, dan is het Basis-pakket voor u het geschikte abonnement. Voor gezinnen met jonge kinderen is het Plus-pakket, met toegang tot bijna 36.000 sites, een ideale abonnementsvorm. Dit biedt namelijk optimale bescherming. Studeren uw kinderen? Of heeft u internet nodig voor uw

werk? Kies dan voor RDNet-Pro. Dit biedt én toegang tot duizenden gecontroleerde sites (bijvoorbeeld voor uw jonge kinderen) én een gefilterde toegang tot internet voor uzelf en de studerende.

Nu een maand GRATIS!

Maak een maand lang gratis kennis met RDNet-Pro! Geef u digitaal op via www.rdnet.nl. Heeft u geen internetaansluiting? Of nog geen installatie-cd van RDNet ontvangen? Bel dan (055) 539 02 66 en vraag om de gratis installatie-cd!

Prijzen RDNet-abonnementen

Basis: € 39,- per jaar of € 10,25 per kwartaal

Plus: € 49,- per jaar of € 12,75 per kwartaal

Pro: € 59,- per jaar of € 15,25 per kwartaal

GRATIS

4 Megapixel digitale camera voor elke 200e nieuwe Pro-abonnee!
Actie loopt tot 1 april 2003.

Heeft u geen cd ontvangen?

Of wilt u meer info? Bel (055) 539 02 66
op werkdagen van 8.00 tot 16.30 uur.

R D N e t : g o e d b e k e k e n !